

595.706492

E61

Insects

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 15

1 Februari 1955

No 14

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD : T. H. van Wisselingh : Vangsten van Macrolepidoptera in Zuid-Limburg van 15 Juli tot 31 Augustus 1954 (p. 297). — M. W. Camping : De cocon van *Orgyia* recens Hb. (p. 300). — Fr. Chrysanthus O.F.M. Cap. : Notes on Spiders I (p. 301). — D. Hille Ris Lambers : Two new species of *Sappaphis* Mats. (Homopt., Aphid.) (p. 304). — A. C. van Bruggen : De terminologie van de aanhangsels van het abdomen bij de Ephemeroptera (p. 310). — G. L. van Eyndhoven : Verslag van de 109e Zomervergadering te Domburg (p. 312). — B. J. J. R. Walrecht : Over *Sitaris muralis* en Engelse hoornaars (*Vespa crabro*) (Col., Hym.) (p. 318). — Literatuur : p. 319 : D. J. Kuenen ; p. 320 : C. J. Louwerens). — Korte mededelingen : (p. 299, 311 : G. van Minnen ; p. 303 : N. W. Elfferich, W. J. Boer Leffef ; p. 303, 320 : Mededelingen ; p. 311 : Bibliotheek ; p. 320 : G. S. A. van der Meulen, M. Kooi).

Vangsten van Macrolepidoptera in Zuid-Limburg van 15 Juli tot 31 Augustus 1954

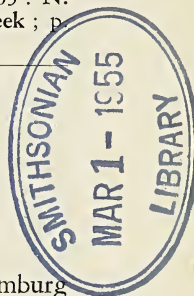
door

T. H. VAN WISSELINGH

De afgelopen zomer was ik in de gelegenheid ruim zes weken in Zuid-Limburg door te brengen en daar een groot gedeelte van mijn tijd te kunnen besteden aan de entomologie. Het komt mij niet ondienstig voor een aantal van de daarbij opgedane ervaringen in het kort mee te delen.

Ik behoef niet te vertellen, dat de weersomstandigheden voor de vlindervangst zeer ongunstig waren. Alleen de eerste en de laatste week van Augustus brachten enige mooie dagen, voor de rest was de temperatuur enige graden beneden normaal met veel regen en wind. De vangst overdag leverde dan ook zeer weinig op. De meeste dagvlindersoorten, ook de gewone, waren gering in aantal, of ontbraken geheel. Zo zag ik geen enkele *Vanessa cardui* L., geen *Cyaniris semiargus* Rott., die in andere jaren op enkele vliegplaatsen in Zuid-Limburg vrij talrijk is. Zelfs de gewone Pieriden waren schaars. *Pontia daplidice* L. zag ik eenmaal, n.l. op 5 Augustus bij Wittem. *Vanessa atalanta* L. en zelfs *Aglais urticae* L. werden slechts af en toe waargenomen, evenals *Polygonia c. album* L. Van *Araschnia levana* L. var. *prorsa* L. zag ik pas op 26 Juli het eerste exemplaar vliegen; daarna vond ik de soort nog enige malen, echter steeds in enkele exemplaren. Op 30 Augustus zag ik enige verse exemplaren. De vliegtijd van deze soort viel, evenals die van vele andere soorten, belangrijk later dan normaal.

Colias-soorten ontbraken vrijwel geheel. *C. hyale* L. zag ik slechts vier maal, de eerste keer op 5 Augustus. *C. croceus* Fourcroy nam ik maar één maal waar op 29 Augustus. Paarlmoervlinders waren er nagenoeg niet. *Issoria lathonia* L. zag

INSJ
NATL. MUSEUM

ik slechts vier maal (Welterberg en Wittem) en *Argynnis paphia* L. slechts twee maal bij Eys.

Melanargia galathea L. vloog op de bekende vliegplaats bij Eys, echter in veel geringer aantal dan in vorige jaren (van 20 Juli tot 2 Augustus). Van *Thecla quercus* L. en *T. betulae* L. vond ik slechts resp. één en twee exemplaren. Blauwtjes waren er zeer weinig. Zelfs *Polyommatus icarus* Rott. vloog slechts in enkele exemplaren. Daarentegen ving ik begin Augustus bij Wittem een mooi exemplaar van *Lysandra coridon* Poda.

Ook Dikkopjes waren er bijna niet, alleen *Thymelicus acteon* Rott. vloog op de vindplaatsen vrij talrijk, maar later dan normaal. Ik zag deze soort het eerst op 2 Augustus, op 30.VIII vlogen nog verscheidene exemplaren rond. *Erynnis tages* L. vond ik slechts één maal, op 20 Augustus, dus ook later dan normaal.

De conclusie van het bovenstaande is dan ook, dat het voor de vangst van dagvlinders een buitengewoon slecht jaar is geweest, waarin bovendien de weinige exemplaren over het algemeen later vlogen dan in normale jaren.

De avondvangsten gaven evenwel een geheel ander beeld. Zoals gewoonlijk ben ik begonnen met smeren. De resultaten hiervan waren echter zo bedroevend, dat ik mij 's avonds tot de lichtvangst heb beperkt. Van de 47 avonden, gedurende welke ik in Epen was, heb ik op ongeveer 40 de lamp aangestoken. Niettegenstaande het vaak koel en winderig was, was het aantal soorten, dat per avond kwam, zeer bevredigend. Het varieerde van 20 op slechte avonden tot 102 op een der warme avonden in begin Augustus, maar op vrij koele avonden verschenen soms 60 tot 70 soorten. Opvallend was echter het geringe aantal spanners, vooral van de kleinere soorten.

In totaal verschenen gedurende mijn verblijf in Epen rond 240 soorten op licht. Ik zal ze niet alle opsommen, maar mij beperken tot het vermelden van de meest interessante.

Cerura erminea Esp. Van deze soort, welke uit ons land alleen bekend is uit De Meern (Utr.), waar ze in 1904 werd gevonden, kwam op 22 Juli een prachtig vers exemplaar op het laken.

Notodonta tritophus Esp., tot nu toe slechts enkele malen in Zuid-Limburg waargenomen, kwam op 13 Augustus.

Gastropacha populifolia L. Op 23 Juli één exemplaar.

Cryphia raptricula Schiff. Op 20 en 27 Augustus telkens één exemplaar.

Agrotis puta Hb. Eén exemplaar op 19 Augustus.

Mythimna conigera Schiff. Eén exemplaar op 29 Juli.

Hoplodrina ambigua F. Eén exemplaar op 3 Augustus.

Eriopus juvenina Cramer. Deze soort, door mij als nieuw voor de Nederlandse fauna gevangen in 1951 te Aerdenhout en daarna nog eenmaal vermeld van Swalmen, verscheen op 5 Augustus.

Plusia bractea F. Van deze prachtige, in ons land nog nimmer te voren aangetroffen uil kwam op 18 Augustus een kersvers exemplaar aanvliegen.

Plusia confusa Stephens. Op 29 Juli, 1, 4 en 18 Augustus samen vijf verse exemplaren en op 29.VIII een tamelijk afgevlagen dier. Eén exemplaar heeft een gedeelde zilvervlek op de voorvleugels, van een ander is de grondkleur roodbruin in plaats van zwartbruin.

Sterba humiliata Hufn. Van deze soort, welke in de duinen gewoon is, maar in Limburg slechts een enkele maal werd aangetroffen, verscheen op 1 Augustus een exemplaar. Deze datum valt later dan de gewone vliegtijd. Het is bovendien belangrijk groter dan de in de duinen vliegende dieren.

Perizoma bifasciata Hw. 27 Augustus één exemplaar.

Selenia lunaria Schiff. Twee exemplaren op 3 en 8 Augustus. Beide behoren tot f. *roseofasciata* Lempke. Zij zijn niet kleiner dan de voorjaarsvorm, de achtervleugels zijn niet minder gehakkeld en de maan op de voorvleugels is duidelijk (Vgl. Cat. Ned. Macrolep., X, p. (783)).

Ook over enige minder zeldzame soorten valt nog een en ander op te merken.

Gluphisia crenata Esp. De soort verscheen tussen 21 Juli en 10 Augustus vrij geregeld in totaal ongeveer 15 exemplaren, waarbij één van een geheel zwarte vorm.

Amathes c nigrum L. Was in het laatst van Augustus buitengewoon talrijk. Meermalen telde ik 's avonds 200 à 300 exemplaren.

Bombycia viminalis F. In andere jaren een zeldzame verschijning, nu tussen 18 Juli en 10 Augustus gewoon (ongeveer 30 exemplaren).

Eupithecia pimpinellata Hb. Verreweg de gewoonste van de kleine spanners. Tussen 21 Juli en 30 Augustus zag ik ongeveer 20 exemplaren.

Semiothisa liturata Clerck. Van deze soort ving ik een exemplaar van f. *nigrofulvata* Collins (SOUTH, pl. 61, fig. 7).

Zoals uit het bovenstaande blijkt, kan ook in een slecht jaar de vangst nog zeer goede resultaten opleveren.

Summary

A number of species is mentioned which were taken at Epen in the south of Dutch Limburg between 15 July and 31 August 1954.

The most interesting are a specimen of the extremely rare *Cerura erminea* Esp., and the first Dutch specimen of *Plusia bractea* F.

Aerdenhout, Vogelenzangseweg 22.

Macrolepidoptera van Vlieland. We zijn deze zomer (1954) op Vlieland geweest en natuurlijk hebben we niet veel gevangen. Toch was het een prachtig gezicht op de zonnige dagen als de honderden paarlemoervlinders over de braamstruiken vlogen. De eerste week van Juli waren alle drie soorten volop aanwezig (*charlotta* = *aglaja*, *niobe* en *lathonia*). De 15e Juli kon ik geen *lathonia* meer vinden maar de beide andere soorten verdrongen elkaar nog op de struiken.

Een soort, die CAMPING nog niet opgaf, is *Abraxas sylvata* Sc., 5.VII.1954. Ook zagen we nog 1 ex. van *Hydrelia flammeolaria* Hufn., waarvan CAMPING er ook 1 ving.

De rupsen van *Lasiocampa trifolii*, die ik meenam, gaven geen moeite met het verpoppen. De grootste verpopten al gauw in het doosje. De andere kregen thuis *Prunus* bladeren en verpopten tussen de bladeren in de jampot, waar geen zand in zat. Ze aten wel niet zo vlug, maar toch ook niet tergend langzaam en er kwamen goede vlinders uit. Een *Prunus* in de tuin is een groot gemak voor vlindermensen !

G. VAN MINNEN, Fonteinstraat 26, Leeuwarden.